МІНІСТЕРСТВА ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Центральноукраїнський державний університет
імені Володимира Винниченка

ПОЛОЖЕННЯ

про академічну свободу та академічну доброчесність у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (зі змінами)

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою
Центральноукраїнського державного
університету імені Володимира Винниченка
(протокол № 2 від 30.09.2019;
№10 від 07.02.2022; №7 від 05.02.2024;
№13 від 28.04.2025; №2 від 07.09.2026; уведено
в дію наказом №130-ун від 07.09.2026).

Голова вченої ради,
в.о. ректора Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка

_____ проф. Соболь Є.Ю.

07 вересня 2026 року

Кропивницький – 2026

Положення про академічну свободу та академічну доброчесності в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка: Інформаційний відділ ЦДУ ім. В. Винниченка, 2026. – 14 с.

УКЛАДАЧІ:
Нікітіна О.О., проректор із науково-педагогічної роботи, канд. пед. наук, доцент;
Жигора І.В., начальник відділу забезпечення якості та цифрового супроводу освіти, канд. філол. наук, доцент.
Харченко С.П., завідувач навчально-методичним відділом, канд. філос. наук, доцент.

Відповідальний за випуск:
Нікітіна О.О., проректор із науково-педагогічної роботи,
кандидат педагогічних наук, доцент

Друкується за рішенням вченої ради
Центральноукраїнського
державного університету
імені Володимира Винниченка
(протокол № 2 від 07 вересня 2026 р.).

© ЦДУ ім. В.Винниченка, 2026

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність у Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (далі – Положення) закріплює етичні принципи та визначені законом правила, якими повинні керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень.

1.2. Це Положення розроблено на основі Конституції України, Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про авторське право і суміжні права», «Про видавничу справу», «Про запобігання корупції», Про академічну доброчесність», Методичних рекомендації щодо застосування інструментів та механізмів для трансформації різних сфер функціонування закладів вищої освіти на засадах прозорості та доброчесності, розроблені Національним агентством з питань запобігання корупції, затверджені наказом МОН України від 17.04.2025 №576, Статуту ЦДУ ім. В. Винниченка, Політики академічної доброчесності в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка, інших локальних актів ЦДУ ім. В. Винниченка.

1.3. Положення є ключовим документом нормативної бази системи забезпечення якості вищої освіти та освітньої діяльності ЦДУ ім. В. Винниченка і застосовується в частині, що не суперечить чинному законодавству, загальнодержавній та внутрішньоуніверситетській нормативній базі.

2. АКАДЕМІЧНА СВОБОДА УЧАСНИКІВ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ

2.1. Освітній процес та наукова діяльність у ЦДУ ім. В.Винниченка ґрунтується на академічній свободі учасників освітнього процесу, що реалізується в інтересах особи, суспільства та людства загалом.

2.2. Академічна свобода передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, визначених Законом України «Про вищу освіту».

2.3. Складовими академічної свободи є свобода викладання, свобода навчання та свобода проведення наукових досліджень з урахуванням принципів академічної доброчесності.

2.4. Свобода викладання є суб’єктивною можливістю педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників вільно обирати оптимальні методи, форми, засоби викладання та виховання.

2.5. Здобувачі освіти користуються свободою навчання, у відповідності зі своїми освітніми потребами, під час реалізації права на вільний вибір навчальних дисциплін, передбачених освітньою програмою та робочим навчальним планом.

2.6. Свобода проведення наукових досліджень випливає з права на свободу наукової творчості й передбачає самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження наукової та/або інноваційної діяльності.

Науково-педагогічним, науковим працівникам та здобувачам (у частині науково-дослідної роботи) гарантується право обирати види, напрями і засоби наукової діяльності відповідно до своїх інтересів, творчих можливостей та загальнолюдських цінностей.

3. ПОНЯТТЯ ТА ПРИНЦИПИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

3.1. Відповідно до статті 42 Закону України «Про освіту»:

3.1.1 **Академічна доброчесність** – сукупність цінностей, принципів і заснованих на них правил, якими мають керуватися суб'єкти академічної діяльності під час провадження такої діяльності (ЗУ «Про академічну доброчесність»); сукупність етичних принципів та правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової (творчої) діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та/або наукових (творчих) досягнень (п. 1-1, ч. 1, ст. 1 Закону України «Про освіту»);

3.1.2 Дотримання академічної доброчесності педагогічними, науково-педагогічними/педагогічними працівниками передбачає:

– посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про методики і результати досліджень, джерела використаної інформації та власну педагогічну (науково-педагогічну, творчу) діяльність;

– контроль за дотриманням академічної доброчесності та використанням ШІ здобувачами освіти;

– встановлення зрозумілих вимог до виконання навчальних завдань та наявність прозорої системи оцінювання результатів навчання здобувачів освіти;

– об'єктивне оцінювання результатів навчання.

– доброчесне оцінювання академічних творів та навчальних робіт здобувачів освіти;

– стимулювання та заохочення здобувачів освіти до дотримання академічної доброчесності;

– неупереджене реагування на будь-які прояви порушення академічної доброчесності у випадках і порядку, визначених чинним законодавством України та/або внутрішніми актами.

3.1.3 Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

– самостійне виконання навчальних завдань, завдань поточного та підсумкового контролю результатів навчання (для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей);

– посилання на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей, декларування використання ШІ;

– дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;

– надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

3.1.4 Порушення академічної доброчесності характеризується однією чи кількома з таких ознак:

1) обман – свідоме (умисне) надання чи оприлюднення будь-якої неправдивої інформації про себе (інших осіб) чи про результати своєї (інших осіб) академічної діяльності;

2) несправедливість, що виявляється у вчиненні однієї чи кількох таких дій:

– порушення принципу рівності, зокрема шляхом упередженого та/або дискримінаційного ставлення до іншого учасника освітнього процесу, вченого;

– упереджене оцінювання результатів академічної діяльності;

– застосування виду академічної відповідальності, що не відповідає змісту та рівню (значущості) вчиненого порушення академічної доброчесності;

– надання або отримання незаслуженої переваги;

3) бездіяльність, неприйняття (несвоєчасне прийняття) рішень, невиконання (несвоєчасне виконання), свідоме порушення своїх обов'язків, визначених законодавством, внутрішніми актами;

4) привласнення результатів інтелектуальної діяльності іншої особи (інших осіб).

3.1.5 Видами порушень академічної доброчесності є:

1) відчуження авторства;

2) академічний плагіат;

3) приписування авторства;

4) самоплагіат;

5) фабрикація;

6) фальсифікація;

7) недоброчесне використання результатів, згенерованих штучним інтелектом;

8) недоброчесне оцінювання;

9) несамостійне виконання завдання;

10) недозволена допомога;

11) академічний саботаж;

12) схиляння до порушення академічної доброчесності;

13) інституційні порушення академічної доброчесності.

3.2. Основними принципами академічної доброчесності є:

– пріоритетність забезпечення дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти шляхом застосування відповідних методів навчання, виховання, стимулювання і заохочення;

– верховенство права – панування в суспільних відносинах правових цінностей справедливості, добра, свободи, правової рівності, поваги до людської гідності, честі тощо;

– законність – всі учасники освітнього та наукового процесу в своїй діяльності мають дотримуватися Конституції України, законів та підзаконних актів;

– відкритість інформації про правила академічної доброчесності, види порушень академічної доброчесності та відповідальність за них;

– нетерпимість (нульова толерантність) до будь-яких проявів порушення академічної доброчесності;

– повага до результатів академічної діяльності (авторства) іншої людини та непорушність прав інтелектуальної власності;

– уникнення конфлікту інтересів;

– дотримання цифрової етики – відповідальне використання інформаційних технологій з урахуванням норм цифрової етики, а саме, свідоме та етичне використання цифрових ресурсів включно із технологіями штучного інтелекту.

– соціальна справедливість – у взаємовідносинах між учасниками освітнього та наукового процесу важливим є забезпечення неупередженого ставлення один до одного і сприяння їхній активній участі в житті держави та університету;

– професіоналізм та компетентність – наявність у здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників управлінських та аналітичних здібностей, моральних якостей, внутрішньої культури, знання ділового етикету, професійних знань, необхідних для виконання своїх обов'язків на належному рівні;

– відповідальність – здобувачі вищої освіти та науково-педагогічні/педагогічні працівники мають брати на себе відповідальність за результати своєї діяльності, виконувати взяті на себе зобов'язання, дотримуватися норм цього Положення.

4. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБОТИ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. З метою дотримання академічної доброчесності в університеті створюється Комісія з питань академічної доброчесності. Комісія має право одержувати і розглядати від будь-якого учасника освітнього процесу заяви щодо порушення норм цього Положення та надавати ректорові вмотивовані рішення щодо розглянутих заяв.

4.2. Склад Комісії з питань академічної доброчесності затверджується наказом ректора університету терміном на 1 рік. До складу Комісії з питань академічної доброчесності за посадами входять: проректор з науково-педагогічної роботи, проректор з наукової роботи, декани факультетів, завідувач навчально-методичного відділу, юрисконсульт, уповноважений з питань запобігання та виявлення корупції серед працівників університету, завідувач аспірантури та докторантури, голова ради молодих учених, голова студентської ради, голова профкому працівників університету, голова профкому студентів. За згодою можуть запрошуватися керівники структурних підрозділів та інші науково-педагогічні працівники, відповідальні за навчальну, наукову, методичну та організаційну роботу, а також представники студентів.

4.3. Комісія з питань академічної доброчесності зі свого складу обирає голову, заступника голови та секретаря. Голова Комісії з питань академічної доброчесності веде засідання, підписує протоколи та рішення. За відсутності голови його обов'язки виконує заступник. Повноваження ведення протоколу засідання, технічної підготовки матеріалів до розгляду їх на засіданні здійснює секретар.

4.4. Організаційною формою роботи Комісії з питань академічної доброчесності є засідання. Засідання можуть бути чергові, що проводяться в строки, визначені планом роботи, та позачергові, що скликаються за необхідності вирішення оперативних та нагальних питань. Засідання вважаються повноважними, якщо на них присутні 2/3 від складу комісії. Рішення приймаються відкритим голосуванням. Рішення уважається прийнятим, якщо за нього проголосувало більше половини присутніх на засіданні.

4.5. Повноваження Комісії з питань академічної доброчесності:

– ініціювати, проводити та підтримувати дослідження щодо якості освітньої та наукової діяльності університету;

– проводити інформаційну роботу щодо популяризації академічної доброчесності та професійної етики серед учасників освітнього та наукового процесу;

– готувати пропозиції щодо підвищення ефективності впровадження академічної доброчесності в освітню та наукову діяльність університету;

– передавати відповідальній особі, яка забезпечує перевірку плагіату за допомогою спеціалізованого програмного забезпечення, для достовірного встановлення фактів порушення норм академічної доброчесності;

– одержувати, розглядати, здійснювати аналіз заяв щодо фактів порушення академічної доброчесності та готувати відповідні висновки;

– ініціювати застосування санкцій за порушення академічної доброчесності;

– надавати рекомендації та консультації щодо способів і шляхів більш ефективного дотримання норм та принципів академічної доброчесності учасникам освітнього та наукового процесу.

4.6. Будь-який учасник освітнього процесу, якому стали відомі обґрунтовані факти порушення академічної доброчесності, повинен звернутися до голови або секретаря комісії з письмовою заявою на ім'я голови. У заяві зазначаються особисті дані заявника (прізвище, ім'я, по батькові, місце роботи, посада, курс, група, контактні дані: телефон, адреса). Анонімні заяви чи заяви, викладені в некоректній формі, Комісією з питань академічної доброчесності не розглядаються. Голова комісії відповідає за дотримання конфіденційності інформації щодо персональних даних особи-заявника.

Науково-педагогічний (педагогічний) працівник, який виявив академічний плагіат у навчальних і наукових творах студентів (стаття, тези доповідей, кваліфікаційна робота) попереджає про це автора, а в разі його незгоди – інформує службовою запискою завідувача відповідної кафедри.

4.7. На засідання комісії, на якому розглядаються факти порушення академічної доброчесності, обов'язково запрошується особа, стосовно якої розглядається питання порушення академічної доброчесності, та може бути присутній заявник за згодою сторін.

4.8. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

– ознайомитися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

– особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

– знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

– оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

4.9. За результатами проведених засідань Комісія з питань академічної доброчесності готує вмотивовані рішення у вигляді висновків щодо порушення чи не порушення академічної доброчесності. Зазначені висновки мають рекомендаційний характер, подаються на розгляд ректорові університету.

4.10. У разі незгоди з результатами перевірки дотримання академічної доброчесності науково-педагогічний (педагогічний) працівник університету чи здобувач вищої освіти має право на апеляцію. Він подає апеляцію особисто на ім'я ректора в триденний термін після оголошення результатів перевірки. Для розгляду апеляцій ректор створює апеляційну комісію в складі 3-х фахівців відповідної галузі знань та призначає її голову. Апеляція розглядається апеляційною комісією в тижневий термін з наступного дня після наказу ректора про розгляд апеляції, якщо інший термін не зазначено в наказі. Висновки апеляційної комісії оформлюються відповідним протоколом. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова комісії, її члени та заявник, який має право на вираження особливої думки.

При розгляді апеляцій на результати перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти до складу апеляційної комісії залучається представник органів студентського самоврядування.

5. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ РОБІТ НА ПЛАГІАТ

(Розділ 5 виключено: регламентовано локальними актами – Порядок розгляду повідомлення про ознаки наявності академічного плагіату, фальсифікації, фабрикації в академічному творі (академічних творах) на підставі чи з урахуванням якого (яких) особі було присуджено науковий ступінь, ступінь доктора мистецтва, ступінь вищої освіти або присвоєно вчене звання в Центральноукраїнському державному університеті імені Володимира Винниченка (рішення вченої ради (протокол №18 від 31 липня 2026); Порядок перевірки академічних та наукових текстів науково-педагогічних і педагогічних працівників, здобувачів вищої освіти Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка на рівень унікальності (протокол №18 від 31 липня 2026)

6. ПРАВИЛА ЕТИЧНОГО ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В УПРАВЛІНСЬКІЙ, ОСВІТНІЙ, НАУКОВІЙ, НАУКОВО-ТЕХНІЧНІЙ ТА ІННОВАЦІЙНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

6.1. Основоположними принципами використання ШІ в університеті є:

– прозорість (чітке визначення, для чого та з якою метою використано ШІ);

– підзвітність (відповідальність особи, яка використовує ШІ, за подання й поширення згенерованого контенту);

– інклюзивність (рівний доступ усіх учасників освітнього процесу до використання ШІ);

– справедливість (об'єктивне врахування усіх обставин використання ШІ для провадження освітньої та науково-інноваційної діяльності).

6.2. Під час використання систем ШІ потрібно забезпечувати:

6.2.1. Людський контроль і критичне мислення: ШІ є інструментом, який підтримує, а не замінює людське мислення. Під час використання ШІ в освітніх і наукових цілях слід віддавати перевагу власному критичному мисленню, навичкам вирішення проблем і глибокому зануренню в матеріал.

6.2.2. Конфіденційність і безпеку даних та особистої інформації: під час використання систем ШІ має бути забезпечено конфіденційність і захист даних та особистої інформації.

6.2.3. Відповідність засадам якості освіти, що передбачає потребу враховувати під час використання ШІ всі політики та вимоги університету в сфері забезпечення якості освіти.

6.2.4. Принцип етичного і доброчесного використання ШІ, що відповідає основним положенням Політики академічної доброчесності, чинному законодавству про освіту, авторського права і суміжних прав.

6.2.5. Уникнення недоброчесного, неетичного, неправомірного використання систем ШІ з метою імітації викладацької, навчальної чи науково-дослідної діяльності.

6.3. Застосування технологій ШІ в адміністративній, управлінській діяльності університету спрямоване на підвищення ефективності управлінських процесів, оптимізацію використання ресурсів, покращення якості надання адміністративних послуг та підтримку прийняття обґрунтованих рішень.

6.3.1. Впровадження ШІ в адміністративну діяльність має відбуватися з дотриманням принципів етичності, прозорості, підзвітності та безпеки даних, розглядаючи ШІ як інструмент для підтримки персоналу, а не його повної заміни, і супроводжуватись відповідним навчанням персоналу, розробкою чітких інструкцій та політик використання, а також постійним моніторингом ефективності і етичності застосовуваних рішень.

6.3.2. Інтеграція ШІ в управлінську діяльність університету може передбачати:

– автоматизацію аналізу даних для ухвалення рішень та поліпшення управління персоналом, процесами і проєктами;

– автоматизацію рутинних завдань задля поліпшення стратегічного планування шляхом аналізу тенденцій в освітній сфері, науці, на ринку праці;

– розроблення документів та підготовку звітів, що передбачає можливість автоматизації оброблення інформації;

– інші способи, які дають змогу ефективно використовувати системи ШІ задля оптимізації управлінських процесів.

6.3.3. Результати використання ШІ в управлінській діяльності підлягають ретельній перевірці з метою унеможливлення використання результатів викривлення даних, які можуть впливати на ухвалення управлінських рішень, планування діяльності університету.

6.4. Інтеграція систем ШІ в освітній процес може здійснюватися з метою досягнення освітніх цілей, сприяння розвитку критичного мислення, досліджень та інклюзії.

6.4.1. Використання ШІ в освітній діяльності може передбачати:

– розроблення персоналізованих стратегій навчання, зокрема створення адаптованих завдань, підготовку диференційованих матеріалів;

– моделювання ситуацій та генерування практичних ситуацій;

– генерування ідей для творчих завдань;

– вивчення іноземних мов та роботу з іншомовними текстами;

– заохочення дослідження, співпраці або критичного мислення (наприклад, використання ШІ для створення питань для дискусії чи аналізу даних разом);

– поліпшення комунікації між учасниками освітнього процесу через створення ШІ-асистентів;

– інші способи використання ШІ, які визначив науково-педагогічний працівник з огляду на мету та завдання конкретної освітньої компоненти.

6.4.2. Під час викладання освітньої компоненти викладач повинен окреслити правила використання систем ШІ здобувачами вищої освіти. Дозвіл на використання систем ШІ має передбачати чітке визначення, у яких ситуаціях та для розв'язання яких завдань здобувачі освіти можуть використовувати системи ШІ.

6.4.3. Здобувач вищої освіти, який використовує системи ШІ під час підготовки робіт чи виконання завдань, зобов'язаний відкрито та безсумнівно вказати форму й обсяг використання цих систем, позначити фрагменти тексту та об'єкти роботи (таблиці, діаграми, ілюстрації, зображення та інше), згенеровані ШІ. Здобувачам вищої освіти заборонено:

– подавати роботи, згенеровані ШІ, як оригінальні;

– подавати роботи (фрагменти робіт), згенеровані ШІ, без відповідного атрибутування (маркування);

– порушувати законодавство про захист персональних даних, про авторське право і суміжні права;

– використовувати системи ШІ для оброблення конфіденційної інформації.

6.5. Способами використання систем ШІ в науковій, науково-технічній, інноваційній діяльності є:

– ретроспективний аналіз: пошук джерел, їх стислий опис, систематизація;

– пошук прототипів та/або аналогів для винаходів, необхідних статистичних даних, аналіз даних та визначення закономірностей у великих даних;

– збір, упорядкування, оброблення та аналіз великих обсягів даних;

– машинний переклад, перевірка текстів на орфографію, стилістику, граматику тощо;

– оформлення і впорядкування бібліографії;

– підготовка звітів та презентація результатів досліджень, зокрема, створення графічного матеріалу (наприклад, схем, діаграм, візуальних елементів);

– аналіз та/або моделювання ризиків / надійності / безпечності застосування винаходів;

– аналіз новизни / схожості / відмінності / обмежень наукових результатів (положень, гіпотез, концепцій, моделей);

– інші способи використання ШІ, які відповідають специфіці досліджень і не порушують принципів етики науки та академічної доброчесності, дозволяють автоматизувати рутинні завдання для підвищення продуктивності науковців, покращення якості наукових публікацій.

6.6. Усі учасники освітньо-наукового процесу мають чітко атрибутувати використання ШІ в науковій, науково-технічній, інноваційній діяльності, належно маркувати контент, згенерований ШІ, згідно з п. 6.5 цього Положення.

6.7. Відсутність атрибуції, маркування матеріалу чи частини роботи, яка виконана за допомогою ШІ, а також неподання і/або приховування інформації про використання ШІ, є проявом академічної недоброчесності.

(Розділ 6 включено за рішенням вченої ради (протокол №2 від 07.09.2026)

7. ЗАХОДИ З ПОПЕРЕДЖЕННЯ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ. ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

7.1. Попередження порушення академічної доброчесності здійснюють деканати та кафедри, навчально-методичний відділ, бібліотека, навчально-науковий відділ університету за такими напрямками:

– формування, видання та розповсюдження методичних матеріалів із визначенням вимог щодо належного оформлення посилань на використані в наукових і навчальних працях матеріали;

– ознайомлення науково-педагогічних, наукових та інших працівників університету, а також здобувачів вищої освіти з нормативно-правовими актами, які регулюють відносини учасників наукового та освітнього процесу щодо дотримання норм академічної доброчесності;

– уведення до освітніх програм і навчальних планів підготовки фахівців з вищою освітою навчальних дисциплін, що забезпечують формування загальних компетентностей з дотриманням правових та етичних норм і принципів, коректного менеджменту інформації при роботі з первинними та вторинними інформаційними ресурсами й об’єктами інтелектуальної власності;

– організація курсів, семінарів з академічного письма, ШІ-грамотності;

– сприяння органам студентського самоврядування, первинній профспілковій організації студентів, науковому товариству студентів і аспірантів, раді молодих учених в ознайомленні здобувачів вищої освіти з правилами наукової етики;

– включення до виховної роботи факультетів, кафедр, освітніх центрів заходів із формування у здобувачів вищої освіти етичних норм, що унеможливлюють академічний плагіат;

– розміщення на вебсайті університету правових та етичних норм публікування та рецензування статей.

7.2. Перелік етапів реалізації забезпечення академічної доброчесності:

7.2.1. Етап 1: Ознайомлення з Політикою та Положенням про академічну доброчесність. Метою етапу є офіційне визнання всіма, на кого поширюється дана Політика, зобов’язань дотримуватись принципів академічної доброчесності.

7.2.2. Етап 2: Регулярне навчання. Метою етапу є популяризація академічної доброчесності та підвищення рівня дослідницької компетентності академічної спільноти Університету. Реалізація цього етапу передбачає проведення для всіх представників Університету заходів, які спрямовані на підвищення рівня обізнаності щодо дотримання основних принципів цієї Політики, зокрема проведення лекцій, круглих столів, сертифікованих тренінгів, онлайн-курсів тощо. Щонайменше раз на рік участь у таких заходах є обов’язковою для всіх, на кого поширюється дана Політика.

7.2.3. Етап 3: Виявлення та розгляд порушень.

7.2.3.1. Виявлення порушень. Метою цього етапу є попередження опублікування та захисту робіт учасників освітнього процесу та результатів наукової діяльності, в яких недотримано етики та академічної доброчесності. Процедури щодо виявлення плагіату та порушення принципів цієї Політики реалізуються шляхом перевірки усіх кваліфікаційних і дисертаційних робіт, проєктів, наукових, науково-популярних текстів до їхнього оприлюднення, захисту, публікації з використанням ліцензійних спеціалізованих програм, визначених

Університетом. Відповідальність за проведення процедур перевірки несуть призначені відповідальні адміністратори таких програм і рецензенти окремих робіт та видань. Рішення за результатами сформованих відповідальними за перевірку особами звітів та (або) рецензіями щодо недопуску до захисту чи публікації результатів наукових досліджень приймаються відповідними структурними підрозділами Університету або на засіданнях вчених рад факультетів, редакційних колегій, вченої ради університету.

7.2.3.2. Розгляд порушень академічної доброчесності. Реалізується через роботу Комісії. Передбачає прийом звернень та повідомлень про порушення, проведення перевірки, запит пояснень, підготовку висновків. Процес базується на принципах об'єктивності, конфіденційності та права на апеляцію. Комісія формує звіти про результати розглядів справ про порушення академічної доброчесності з рекомендаціями, які надаються вченій раді, ректорату.

7.2.4. Етап 4: Реагування на порушення. Передбачає застосування дисциплінарних заходів, інформування відповідальних осіб, ведення внутрішнього реєстру порушень, а також розгляд апеляцій. Вченою радою університету приймається рішення про притягнення до відповідальності осіб, за висновками Комісії визнані як порушники дотримання принципів академічної доброчесності.

7.2.5. Етап 5: Постійне вдосконалення процедур. Охоплює щорічний аналіз політики, оновлення нормативної бази, адаптацію до нових технологій і змін у законодавстві. Періодичний аналіз функціонування системи забезпечення академічної доброчесності проводить забезпечення якості та цифрового супроводу освіти.

(Розділ 7 включено за рішенням вченої ради (протокол №2 від 07.09.2026)

8. ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

8.1. За порушення академічної доброчесності педагогічні, науково-педагогічні працівники університету можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності відповідно до чинного законодавства.

8.2. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

1) виховні заходи;

2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;

3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;

4) інституційні заходи реагування.

Рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган або уповноважена особа.

8.3. Заходами реагування на порушення академічної доброчесності є:

1) виховні заходи;

2) притягнення до академічної та/або дисциплінарної відповідальності;

3) реагування на порушення академічної доброчесності при проведенні конкурсів;

4) інституційні заходи реагування.

Рішення про застосування заходів реагування на порушення академічної доброчесності ухвалює уповноважений орган або уповноважена особа.

8.4. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до педагогічного, науково-педагогічного, наукового працівника закладу освіти, вченого:

1) заходи у межах притягнення до академічної відповідальності:

– виключення зі складу вченої ради, інших колегіальних органів управління закладу освіти з позбавленням права бути членом відповідного органу на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права участі в атестації здобувачів ступеня вищої освіти, наукового (освітньо-творчого) ступеня на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права бути науковим керівником, творчим керівником, науковим консультантом здобувачів вищої освіти (здобувачів ступеня доктора наук) на строк від одного до трьох років;

– позбавлення права бути керівником та/або відповідальним виконавцем наукових досліджень та/або наукових проєктів на строк від одного до трьох років;

– заборона претендувати на присвоєння педагогічного (вченого) звання на строк від одного до трьох років;

– виключення зі складу редакційної колегії наукового видання, заснованого закладом вищої освіти з позбавленням права бути членом редакційної колегії (редакційних колегій) на строк від одного до трьох років;

– відрахування здобувача наукового ступеня;

– позбавлення ступеня вищої освіти та відповідної кваліфікації (кваліфікацій);

– позбавлення наукового ступеня;

– позбавлення вченого звання;

– позбавлення педагогічного звання;

– позбавлення кваліфікаційної категорії;

– позбавлення нагород, відзнак, почесних звань, присуджених (присвоєних) закладом освіти;

2) заходи у межах притягнення до дисциплінарної відповідальності:

– догана;

– звільнення із закладу освіти, наукової установи.

8.5. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до здобувачів освіти:

1) виховні заходи реагування:

– відвідування тематичних занять (урок, лекція, курс, тренінг тощо) з академічної доброчесності та/або академічного письма;

– усне попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

– письмове попередження про необхідність дотримання академічної доброчесності та можливе притягнення до академічної відповідальності;

– повторне виконання завдання;

2) заходи в межах притягнення до академічної відповідальності:

– повторне проходження (виконання) відповідного освітнього компонента освітньої програми;

– повторне проходження оцінювання (включаючи підсумкове оцінювання або атестацію);

– позбавлення права брати участь у конкурсах щодо отримання стипендій, грантів, участі у програмах академічної мобільності на строк від одного до трьох років;

– відрахування з числа осіб, які здобувають освіту за державним чи регіональним замовленням;

– позбавлення пільг з оплати навчання та/або інших пільг, наданих закладом освіти на строк від одного до трьох років;

– позбавлення академічної стипендії на строк до одного навчального року;

– виключення зі складу вченої ради з позбавленням права бути членом вченої ради на строк від одного до трьох років;

– відрахування здобувача фахової передвищої освіти (крім осіб, які одночасно здобувають повну загальну середню освіту, та осіб з особливими освітніми потребами);

– відрахування здобувача вищої освіти (крім осіб з особливими освітніми потребами).

8.6. Санкції за порушення академічної доброчесності, що застосовуються до вступників, учасників конкурсів:

– припинення участі у конкурсі;

– скасування рішення про результати конкурсу (в частині, що стосується особи, яка вчинила порушення академічної доброчесності).

8.7. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

– ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;

– особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;

– знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності;

– оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності.

(Розділ 7 доповнено пп.7.7, згідно рішення вченої ради університету від 28.04.2025 року, протокол №13).

9. ЗАКЛЮЧНІ ПОЛОЖЕННЯ

9.1. Це Положення, зміни та доповнення до нього затверджуються рішенням вченої ради Центральноукраїнського державного університету імені Володимира Винниченка та вводиться в дію наказом ректора університету.

9.2. Зміни та доповнення до цього Положення розглядаються і ухвалюються вченою радою університету та вводяться в дію наказом ректора.